

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні проблеми ветеринарної медицини

22-23 квітня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 001.895:338.43:378-053.6:636.09(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Шуст О.А., д-р. екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р. екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Царенко Т.М., канд. вет. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 22-23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 282 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

2. Rudoi O., Drozhzhe Z., Chechet O., Ukhovskiy V., Kovalenko V. Spread of rabies in the Kyiv Oblast during 2020–2022. *Scientific Horizons*. 2023. Vol. 26, No. 8. P. 117–126. DOI: 10.48077/scihor8.2023.117.

3. Cobby T. R., Eisler M. C. Risk of rabies reintroduction into the European Union as a result of the Russo-Ukrainian war: A quantitative disease risk analysis. *Zoonoses and Public Health*. 2024. Vol. 71. P. 515–525. DOI: 10.1111/zph.13135.

УДК:619:616.98

ЯКУБЧИК А.С., здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **ДОВГАЛЬ О.В.**, канд вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОФІЛАКТИКА ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ НА СВИНОКОМПЛЕКСІ

Біобезпека у свинарстві відіграє вирішальну роль у забезпеченні здоров'я тварин шляхом дотримання принципів зовнішньої та внутрішньої біобезпеки. Важливим аспектом запобігання інфекційним захворюванням є проведення специфічної профілактики із застосуванням сучасних вакцин. Ефективність вакцинаційних програм можна підвищити завдяки пріоритизації загроз і аналізу ризиків.

Ключові слова: біобезпека, біозахист, колібактеріоз, аналіз ризиків, дезінфекція, гігієна і санітарія.

Забезпечення проведення профілактичних заходів щодо інфекційних захворювань свиней займає вирішальне місце у питанні добробуту тварин та економічної ефективності господарств. Також посідає ключове місце під час забезпечення високого рівня безпечності харчових продуктів і громадського здоров'я, зокрема коли йде мова про ряд зоонозних збудників. До біозахисту зараховують ряд аспектів, які запобігають проникненню та розповсюдженню патогенів серед поголів'ї. Останніми роками усвідомлення значущості здоров'я тварин та його взаємозв'язку з біобезпекою зросло через появу та повторний розвиток у тваринництві низки важкоконтрольованих захворювань. Це особливо помітно у свинарстві, що підтверджують нещодавні спалахи таких захворювань, як африканська чума свиней та епідемічна діарея свиней. Інколи, зокрема коли йдеться про вірус грипу А, збудниками, які уражають тварин, може бути спричинена пандемія. За допомогою біозахисних заходів, які впроваджуються протягом усіх етапів виробничого процесу, можна мінімізувати ризик занесення нових патогенів на територію господарства, а також їх поширення на всій території. проте можливість реалізувати стійкі програми біозахисту, з необхідністю їх постійного удосконалення, і досі є викликом для великої кількості свиноферм [1,3].

Біобезпека — це комплекс заходів, які спрямовані на те, щоб зменшити ризик занесення збудників захворювань на ферму (зовнішня біобезпека) та їх подальшого розповсюдження у межах господарства (внутрішня біобезпека). Основна мета полягає в тому, щоб попередити передачу інфекцій як між фермами, так і всередині них. Для цього необхідно розуміти епідеміологію захворювань, впроваджувати ефективні заходи навіть за наявності прогалин у знаннях щодо певної інфекції. Для розробки дієвої програми біобезпеки у ветеринарних фахівців мають бути знання щодо механізмів поширення хвороб, оцінювати ризики їх занесення, визначати найефективніші методи контролю, а також аналізувати рівень біобезпеки та вживати необхідні заходи для його покращення [2,4].

На фермі необхідно приділяти увагу як зовнішнім, так і внутрішнім заходам біозахисту, спрямованим на зниження ризиків у свинарстві. Важливо враховувати взаємозв'язок цих заходів з епідеміологією основних захворювань, а також використовувати доступні системи для аналізу ризиків та оцінки рівня біозахисту. Крім того, слід зважати на фактори, які мають прямий вплив на ефективність впровадження плану біозахисту на свинофермі[3].

Метою нашої роботи було вивчити систему профілактики інфекційних хвороб на свинофермі господарства ТОВ "Теплицький відгодівельний комплекс" Вінницької області. Матеріалами для дослідження були документи ветеринарного обліку та звітності господарства, результати власного спостереження. Були застосовані методи аналізу ризиків, синтезу та узагальнення.

До системи біобезпеки на території господарства входить зовнішня та внутрішня біобезпека. Забезпечують зовнішню біобезпеку на території свинокомплексу інженерні та організаційні елементи. Територія свиноферми є огороженою, розділеною на окремі зони, тут ведеться відеоспостереження, є пункти охорони. Це зроблено, щоб не було безконтрольного переміщення до території ферми людей, транспортних засобів, тварин, зокрема диких та безпритульних. До організаційних заходів зовнішньої біобезпеки належить проведення контролю відвідувачів, контролю вантажів та транспортних засобів, які приїжджають на територію ферми, встановлення безбар'єру. Багато уваги приділено працівникам ферми, правилам щодо їх проходження до території свинокомплексу, роботі санпропускника, який включає в себе обов'язковий душ та контроль особистих речей і продуктів харчування тваринного походження.

До внутрішньої біобезпеки належать стандарти гігієни та санітарії на господарстві з суворим їх дотриманням протягом всіх ланок вирощування свиней. Досягнути таких стандартів можна, якщо неухильно виконувати план ветеринарно-санітарних заходів, підтримувати чистоту в приміщеннях, де утримуються свині, мати ефективну систему видалення гною, контролювати якість кормів та води, проводити заходи дезінфекції, дезінсекції та дератизації.

До специфічної профілактики інфекційних захворювань на території свинокомплексу зараховуємо проведення вакцинації проти основних інфекційних хвороб, котрі можуть мати місце у межах господарства. Нами запропоновано покращення існуючого плану з вакцинопрофілактики на фермі на основі результатів пріоритизації загроз та аналізу ризиків. З цією метою ми здійснили аналіз схеми щеплення поросят і свиноматок, після чого запропонували ряд змін до плану вакцинації, обґрунтовуючи їх доцільність. Господарство використовувало схему вакцинації, де застосовуються вакцини СУІМУН КЧС ЛК-М, СУІМУН ЕРІ, Інгельвак ЦиркоФЛЕКС®, Порциліс® PCV ID, Парворувакс, Респіпорк ФЛЮ 3, Флюшур Пандемік. Нами рекомендується введення до такої схеми щеплення свиней вакцини Порциліс® КоііКлос, для того щоб забезпечити пасивну імунізацію поросят через активну імунізацію свиноматок або ремонтних свиней проти неонатального ентеротоксикозу, який викликають штами *E. coli* з адгезивними антигенами K88ab, K88ac, K99, 987P, і/або можливістю продукувати ЛТ-токсин, та некротичного ентериту, який викликають типи C і A *Cl. perfringens* згідно з підвищеним зараз ризиком виникнення ешеріхіозів і клостридіозів поросят.

Отже, в основі системи профілактичних заходів інфекційних захворювань на території свинокомплексу лежать принципи зовнішньої та внутрішньої біобезпеки, з суворим їх дотриманням, а також можливість впровадити ефективні схеми специфічної вакцинації свинопоголів'я. До якісних інструментів, які допомагають підвищити ефективність профілактичних заходів у свинарстві, належить пріоритизація загроз та аналіз ризиків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Alarcón L.V., Allepuz A., Mateu E. Biosecurity in pig farms: a review. *Porcine health management*. 2021. 7(1). P. 1–15.
2. Andres V.M., Davies R.H. Biosecurity measures to control Salmonella and other infectious agents in pig farms: a review. *Comprehensive Reviews in Food Science and Food Safety*. 2015. 14(4). P. 317–335. 136
3. Pritchard G., Dennis I., Waddilove J. Biosecurity: reducing disease risks to pig breeding herds. *In Practice*. 2005. 27(5). P. 230–237.
4. Бактеріологічний моніторинг інфекційних захворювань свиней та засоби їх специфічної профілактики/О.І. Горбатюк та ін. *Ветеринарна біотехнологія*. 2018. (33). С. 9–15.